

Дорофеева Л.М.

*Ужгородський національний університет, кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права, доцент*

ЧИ МАЄ ПРАВО НА ІСНУВАННЯ ПРОТОКОЛ ПРО ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ НЕВСТАНОВЛЕНОЮ ОСОБОЮ?

З набранням чинності з 17 січня 2012 року Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» було декриміналізовано товарну контрабанду. Відтак, переміщення через митний кордон з приховуванням від митного контролю або поза митним контролем товарів у великих розмірах більше не становить складу злочину. За такі дії передбачена лише адміністративна відповідальність в порядку, встановленому Митним кодексом України.

У зв'язку із змінами в Кримінальному кодексі було закрито всі кримінальні справи про контрабанду товарів, що перебували в провадженні слідчих органів. При цьому, в кожному випадку виділені матеріали про адміністративні правопорушення направлялись в митні органи для здійснення провадження та направлення справи про порушення митних правил в суд. У справах, де кримінальні справи порушувались після складання протоколу про ПМП, з урахуванням ч.2. ст. 328 МК України матеріали, що свідчили про наявність в діях правопорушника ознак дій, спрямованих на приховування від митного контролю або переміщення поза митним контролем, направлені в суди для прийняття рішення.

Проблема виникла з матеріалами, виділеними із кримінальних справ, порушених за фактами вчинення контрабанди, де за період здійснення слідчих та розшукових заходів, що проводились підрозділами УСБУ, не виявлено осіб, що вчинили дії, спрямовані на незаконне переміщення товарів через митний кордон. Кримінально-процесуальне законодавство допускає порушення кримінальної справи за фактом вчинення злочину у випадках, коли є дані, які вказують на наявність ознак злочину (ч.2. ст. 94 КПК України), а встановлення всіх обставин, що входять до предмета доказування, відбувається у ході досудового розслідування. Що ж стосується складання протоколів про ПМП, то на сьогодні практика формується таким чином, що оскільки для прийняття рішення в справі про порушення митних правил необхідна доведеність всіх складових правопорушення, у тому числі наявності суб'єкта та суб'єктивної сторони, протоколи складаються лише після встановлення особи, яка його вчинила.

Діяльність митних органів останніх років у напрямку боротьби з порушеннями митних правил свідчить про зміни у підході до складання протоколів про ПМП у тих випадках, коли за наявності ознак правопорушення залишається невстановленою особа, яка його вчинила.

Ще 10-15 років тому митниці, особливо прикордонні, складали до 10 % протоколів про так звані «безхазяйні» порушення митних правил, а суди конфісковували безпосередні предмети порушення митних правил, керуючись нормою МК, яка передбачала конфіскацію предмета порушення не залежно від того, чи є він власністю порушника. Однак,